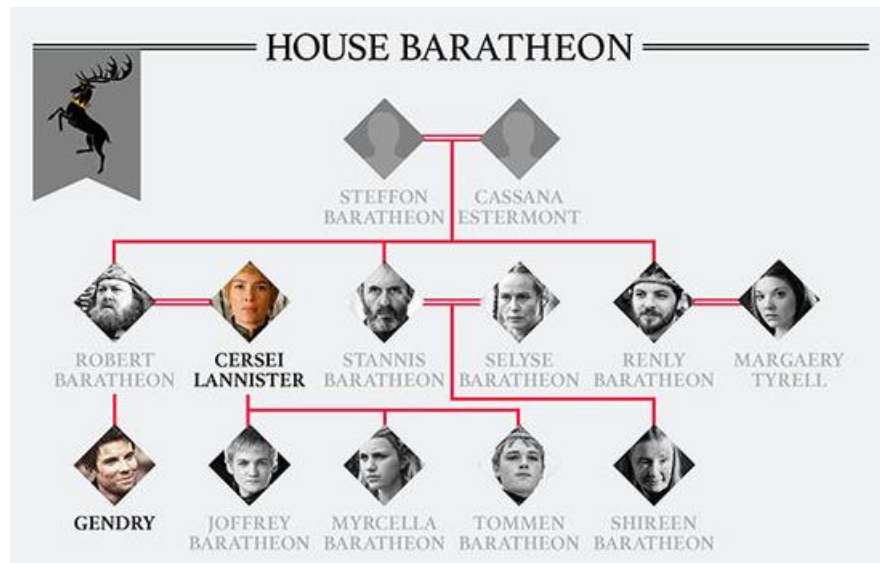

תוכנה 1 בשפת Java

שיעור מספר 11: "המשך ירושה ו "Generics"

היום בשיעור

■ טעינה לפי טיפוס דינאמי/סטטי

■ הסקת טיפוסים

■ עוד על Generics

■ העמסה וירוושה

■ קבלנות משנה

```
public class Animal {
    public static void hide() {
        System.out.format("The hide method in Animal.%n");
    }
    public void override() {
        System.out.format("The override method in Animal.%n");
    }
}
```

```
public class Cat extends Animal {
    public static void hide() {
        System.out.format("The hide method in Cat.%n");
    }
    public void override() {
        System.out.format("The override method in Cat.%n");
    }
}
```

```
public class Client{
    public static void main(String[] args) {
        Cat myCat = new Cat();
        Animal myAnimal = myCat;
        //myAnimal.hide(); //BAD STYLE
        Animal.hide(); //Better!
        myAnimal.override();
    }
}
```

מה יודפס?

The hide method in Animal.
The override method in Cat.

```
public class Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Base"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Base"); }

    public void foo() {
        priv();
        pub();
    }
}
```

```
public class Sub extends Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Sub"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Sub"); }
}
```

```
public class Test {

    public static void main(String[] args) {
        Base b = new Sub();
        b.foo();
    }
}
```



```
priv in Base
pub in Sub
```

```
public class Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Base"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Base"); }

    public void foo() {
        this.priv();
        this.pub();
    }
}
```

קריאה ל `priv()` שקולה לקריאה ל `.this.priv()`
 המצביע `this` מצביע גם הוא לאובייקט שאליו מצביע
`b`, אבל הטיפוס הסטטי של `this` הוא תמיד `Base` –
 הטיפוס של המחלקה שבה כתוב הקוד.

```
public class Sub extends Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Sub"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Sub"); }
}
```

```
public class Test {
    public static void main(String[] args) {
        Base Sub b = new Sub();
        b.foo();
    }
}
```

ואם נשנה את
 הטיפוס הסטטי
 של `b` ל `Sub`?


```
priv in Base
pub in Sub
```

נשתכנע שהטיפוס הסטטי של this בתוך foo הוא בהכרח Base

נניח בשלילה שהטיפוס הסטטי של this הוא Sub ולא Base. כעת נניח שב Sub יש פונקציה פומבית בשם g()

```
public class Sub extends Base {  
    private void priv() { System.out.println("priv in Sub"); }  
    public void pub() { System.out.println("pub in Sub"); }  
    public void g() { System.out.println("g in Sub"); }  
}
```

ואז מימוש כזה של foo() במחלקה Base אמור לעבור קומפילציה:

```
public class Base {  
    private void priv() { System.out.println("priv in Base"); }  
    public void pub() { System.out.println("pub in Base"); }  
    public void foo() {  
        this.priv();  
        this.pub();  
         this.g();  
    }  
}
```

זיכרו: הטיפוס הסטטי של this הוא תמיד הטיפוס של המחלקה שבה כתוב הקוד.

כלומר היינו יכולים להפעיל על this ב Base שירותים שלא נמצאים ב Base וזה כמובן לא הגיוני!

```
public class Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Base"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Base"); }

    public void foo() {
        this.priv();
        this.pub();
    }
}
```

```
public class Sub extends Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Sub"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Sub"); }
}
```

```
public class Test {

    public static void main(String[] args) {
        Sub s = new Sub();
        s.foo();
        Base b = new Sub();
        b.foo();
    }
}
```

כלומר s.foo() וגם b.foo() יקראו שתיהן ל
priv של Base ואז ל pub של Sub.

איך נוכל לקרוא ל priv() של Sub?

אם נעדכן את Sub באופן הבא (נוסיף לה foo() פומבית משלה):

```
public class Sub extends Base {
    private void priv() { System.out.println("priv in Sub"); }
    public void pub() { System.out.println("pub in Sub"); }
    public void foo() {
        this.priv();
        this.pub();
    }
}
```

```
Sub s = new Sub();
s.foo();
```

אם כעת נריץ את הקוד הבא:

נראה שתקרא foo() של Sub, כי foo היא public ולכן ניגשים בהתאם לטיפוס זמן הריצה של המצביע s.

הטיפוס הסטטי של this בתוך foo החדשה הזו (במחלקה Sub) הוא Sub. priv היא private ולכן היא תיקרא לפי הטיפוס הסטטי של המצביע this כלומר תיקרא הפונקציה priv של Sub. כמו כן, תיקרא pub של Sub כי היא נקראת לפי הטיפוס הדינמי של this (שהוא Sub).

שדות, הורשה וקישור סטטי

- גם קומפילציה של התייחסויות לשדות מתבצעת בצורה סטטית
- מחלקה יורשת יכולה להגדיר שדה גם אם שדה בשם זה היה קיים במחלקת הבסיס (מאותו טיפוס או טיפוס אחר)

```
public class Base {  
    public int i = 5;  
}
```

```
public class Sub extends Base {  
    public String i = "five";  
}
```

```
5  
five  
5
```

```
public class Test {  
  
    public static void main(String[] args) {  
        Base bb = new Base();  
        Sub ss = new Sub();  
        Base bs = new Sub();  
  
        System.out.println(bb.i);  
        System.out.println(ss.i);  
        System.out.println(bs.i);  
    }  
}
```

מה יודפס?

שדות, הורשה וקישור סטטי

```
public class Base {  
    public int i = 5;  
}
```

```
public class Sub extends Base {  
    public String i = "five";  
}
```

```
public class Test {  
  
    public static void main(String[] args) {  
        Base bb = new Base();  
        Sub ss = new Sub();  
        Base bs = new Sub();  
  
        System.out.println(bb.i);  
        System.out.println(ss.i);  
        System.out.println(bs.i);  
    }  
}
```

כדי להגיע מתוך bs ל i של base נוכל לכתוב למשל:

```
System.out.println(((Sub)bs).i);
```

ואז יודפס: "five" <-- עשינו כאן Down-casting ל Sub.

המקרה הגרוע יותר: להגדיר public int i במחלקה Sub. עדיין יהיו 2 שדות i וזה מתכון בטוח לבאגים...

מסקנה: אל תגדירו שדות בעלי אותו שם במחלקות ששורשות זו מזו

הסקת טיפוסים במשתנים מקומיים

הסקת טיפוסים

■ המטרה – במקרים מסויימים, ניתן לוותר על הצהרת הטיפוס הסטטי של משתנה מקומי. קיים החל מ Java 10

```
List<String> cities = List.of("Brussels", "Cardiff",  
"Cambridge");
```

```
Map<String, Integer> citiesPopulation  
= Map.ofEntries(Map.entry("Brussels", 1_139_000),  
Map.entry("Cardiff", 341_000));
```

הסקת טיפוסים

■ המטרה – במקרים מסויימים, ניתן לוותר על הצהרת הטיפוס הסטטי של משתנה מקומי. קיים החל מ Java 10

```
var cities = List.of("Brussels", "Cardiff",  
"Cambridge");
```

```
var citiesPopulation  
= Map.ofEntries(Map.entry("Brussels", 1_139_000),  
Map.entry("Cardiff", 341_000));
```

הסקת טיפוסים - מגבלות

■ ניתן להשתמש ב `var` רק עבור משתנים שקיים עבורם אתחול בגוף ההצהרה על המשתנה.

❌ `var i;`

■ משתנה מטיפוס `var` צריך להיות מאותחל כך שיהיה ניתן להסיק מהאתחול את הטיפוס:

❌ `var i = null;`

❌ `var j = (String x) -> x.length();`

■ לא ניתן להגדיר פרמטר לפונקציה מטיפוס `var` (למה?)

הסקת טיפוסים - מגבלות

■ הטיפוס נקבע לפי האתחול של המשתנה

```
var lst = new PolarPoint(...); //lst is of type PolarPoint
```

■ לא ניתן להשתמש ב var כהצבה לפרמטר גנרי.

❌ `List<var> i = new ArrayList<String>();`

■ כן ניתן להשתמש ב var בשביל טיפוסים גנריים, אבל
בזהירות!

```
var strArrList = new ArrayList<String>();  
    //strArrList is of type ArrayList<String>  
var objArrList = new ArrayList<>();  
    //objArrList is of type ArrayList<Object>
```


עוד על Generics

מה עושים ללא מחלקות גנריות

- אחת הדוגמאות השכיחות לשימוש בהמרת טיפוסים ב Java היא השימוש במבני נתונים לפני Java 1.5
- מכיוון שעד לגרסה 1.5 לא ניתן היה להשתמש בטיפוסים מוכללים (generics), נאלצו כותבי הספריות להניח שהאברים הם מהמחלקה הכללית ביותר, כלומר Object
- נניח כי רוצים לכתוב מנשק ו/או מחלקה עבור מחסנית, שתאפשר ליצור מחסנית של שלמים, מחסנית של מחרוזות, וכו' **ללא שימוש ב Generics**
- בדוגמא – מנשק למחסנית, ומחלקה מממשת (ללא החוזה)

ממשק מחסנית

```
interface Stack {  
    public Object top ();  
    public void push(Object t);  
    public void pop();  
    public boolean empty();  
    public boolean full();  
}
```

מימוש מחסנית פשוט

```
public class FixedCapacityStack implements Stack{
```

```
    private Object [] content;  
    private int capacity;  
    private int topIndex;
```

```
    public FixedCapacityStack(int capacity){  
        content = new Object[capacity];  
        this.capacity = capacity;  
        topIndex = -1;  
    }
```

```
    public Object top () {  
        return content[topIndex];  
    }
```

מימוש מחסנית פשוט

```
public void push(Object t) {
    content[++topIndex] = t;
}

public void pop() {
    topIndex--;
}

public boolean empty() {
    return (topIndex < 0);
}

public boolean full() {
    return (topIndex >= capacity - 1);
}
}
```

איך נשתמש במחסנית?

■ נניח שרוצים מחסנית של מחרוזות:

```
Stack s = new FixedCapacityStack(5);  
s.push("hello");  
String t1 = s.top();           // compilation error  
String t2 = (String) s.top();  // ok
```

■ באחריות המתכנתת לוודא שכל האברים המוכנסים למחסנית הם מאותו טיפוס (כאן מחרוזות), אחרת ה Casting ייכשל.

```
Stack s = new FixedCapacityStack(5);  
s.push("hello");  
s.push(new Integer(4));  
s.push(new PolarPoint(3,2));  
String t2 = (String) s.top();  // compilation ok. Runtime Error !
```

בטיחות טיפוסים

■ מכיוון שבדיקת ההמרה נעשית בזמן ריצה אנחנו מאבדים בטיחות טיפוסים

■ זהו דבר שאינו רצוי – אנו מעוניינים להעביר בדיקות רבות ככל הניתן לזמן קומפילציה

■ מדוע?

■ פתרון אחר: מנשק/מחלקה נפרדת לכל טיפוס איבר – שכפול קוד!

■ הוספת הטיפוסים המוכללים לשפה פותרת גם את בעיית בטיחות הטיפוסים וגם את בעיית שכפול הקוד

מחלקה מוכללת (גנרית)

- מנגנון ההכללה מיועד לאפשר שימוש חוזר בקוד בלי לאבד מידע לגבי הטיפוס הסטאטי של עצם
- בלי הכללה, שימוש חוזר בקוד מתבצע על ידי השמת התייחסות מטיפוס אחד לטיפוס אחר, יותר כללי; מאותו רגע אין דרך לשחזר את הטיפוס הסטאטי המקורי בלי המרה
- תפקיד ההכללה הוא למנוע צורך בהמרות, שנבדקות מאוחר
- אבל העניינים מסתבכים בגלל האינטראקציה בין מנגנון ההכללה ובין יחס ההורשה (יחס ה-is-a)
- קושי נוסף: תאימות בין גרסאות גנריות ולא גנריות

איך זה עובד?

■ הקומפיילר ממפה את כל המחלקות המוכללות `FCStack<Something>` למחלקה אחת רגילה (לא מוכללת) `FCStack<Object>` שהיא בעצם

■ בקוד שמשמש במחלקה מוכללת, הקומפיילר מוסיף לקוד המרות על מנת לבצע השמות מ-`Object` לטיפוס הספיציפי, למשל `String`

■ הקומפיילר מוודא שההמרה תמיד תצליח ולעולם לא תודיע על `ClassCastException`

```
String t = (String) s.top();
```

■ כלומר, הטיפוס המוכלל (T) נמחק מהקוד שהקומפיילר מייצר; הוא שימושי רק לבדיקות תקינות טיפוסים בזמן קומפילציה; התהליך נקרא מחיקה (erasure)

בטיחות טיפוסים

```
Stack <String> ss = new FCStack <String> (5);  
✓ ss.push("The letter A");  
✗ ss.push(new Integer(3));  
✓ String t = ss.top(); // same as: (String)ss.top();
```

מכיוון שרק מחרוזות יכולות להיות מוכלות במחסנית אין עוד צורך בהמרה ■

```
Stack <Rectangle> sr = new FCStack <Rectangle>(5);  
Rectangle rr = new Rectangle(...)  
Rectangle rc = new ColoredRectangle(...)  
ColoredRectangle cc = new ColoredRectangle(...)  
  
✓ sr.push(rr);  
✓ sr.push(rc);  
✓ sr.push(cc);
```

הכללה ויחס is-a

```
Stack <String> ts = new FCStack <String> (5) ;
```

```
Stack <Object> to = new FCStack <Object> (5) ;
```



```
to = ts ;
```



```
ts.push("The letter A") ;
```



```
ts.push(new Integer(3)) ;
```



```
to.push(new Integer(3)) ;
```

מסקנה: `FCStack<String>` אינו סוג של `FCStack<Object>` ■

זה לא אינטואיטיבי אבל נכון. ■

יחס is-a במערכים

■ האם מתקיים יחס is-a בין מערך של מחרוזות למערך של אובייקטים?

```
String [] strArr = new String[5];  
Object [] objArr = strArr;
```

■ השמה זו חוקית מבחינה תחבירית בלבד. `objArr` מצביע למערך של מחרוזות, ולכן שימוש שגוי בו יגרום לשגיאת זמן ריצה.

```
objArr[0] = 12; // throws ArrayStoreException
```

■ ההשמה הבאה גם היא מתקמפלת, אך גורמת לשגיאת זמן ריצה:


```
Object[] objArray = new Object[1];  
String[] strArr = (String[]) objArray; // throws ClassCastException
```

השימוש בטיפוסים מוכללים סותר פרצה זו בתחביר המקורי של שפת Java ומונעת מקרים כאלה כבר בשלב הקומפילציה.

מערכים מוכללים

■ Java מאפשרת לנו להגדיר מערך עם טיפוס גנרי, אבל לא מאפשר לייצר מערך כזה, בגלל מחיקת הטיפוסים בזמן ריצה:

```
public class Test<T>{  
    ✓ T[] arr;  
  
    public Test(){  
        ✗ arr = new T[10];  
    }  
}
```


קיימת דרך לייצר מערך
מטיפוס גנרי, אבל היא
עושה שימוש במנגנון
שנקרא Reflection שעליו
לא נדבר בקורס

■ טיפוסים מוכללים "לא מסתדרים" עם מערכים ב Java. בד"כ מומלץ להימנע משימוש במערכים מוכללים, ולעבוד עם אוספים מוכללים במקום זאת.

טיפוסים נאים (raw types)

- מנגנון ההכללה נוסף לג'אווה מאוחר, ולכן היה צורך לאפשר שימוש במחלקות פרמטריות גם מקוד ישן שאין בו הכללות

```
class FCStack <T> implements Stack <T> {...}
```

...

```
Stack <String> vs = new FCStack <String>();
```

```
Stack raw = new FCStack(); //What about T?
```

```
raw = vs; // ok
```

```
vs = raw; //"unckecked" compiler warning
```

- בשימוש בטיפוס נא, פרמטר הטיפוס מוחלף ב"גבול העליון" (בדרך כלל Object)

הגבול הוא השמיים

- גבול עליון הוא שם של המחלקה או הממשק שממנה יורש הטיפוס הפרמטרי
- כאשר הגבול העליון הוא Object לא ניתן לבצע כל פעולה על עצמים מהטיפוס הגנרי
- על כן, בהגדרת טיפוס גנרי ניתן לספק גבול עליון אחר
- הדבר מאפשר להשתמש בגוף המחלקה הגנרית בשירותים המוגדרים באותו גבול עליון ללא צורך בהמרה

```
public class SortedSetImplementation<T extends Comparable> {  
    ...  
    T elem1 = ...  
    T elem2 = ...  
    elem1.compareTo( elem2) ....  
    expectComparable(elem1); //elem1 is indeed Comparable  
}
```

Comparable גנרי

- שימוש ב Comparable שהוא raw הוא בעייתי
- יתכנו שני עצמים שכל אחד מהם Comparable אבל הם אינם Comparable זה לזה, למשל: String ו- Integer
- אנחנו נעדיף את הגירסה הגנרית:

```
public class MyClass implements Comparable{  
    public int compareTo(Object other) {  
        ...  
    }  
}
```

```
public class MyClass implements Comparable<MyClass> {  
    public int compareTo(MyClass other) {  
        ...  
    }  
}
```

- בצורה זאת מגדירים מחלקה שעצמיה ברי השוואה לעצמם, ומספקים שרות שמבצע את ההשוואה
- אם רוצים אפשרות השוואה למחלקה כללית יותר, זה נעשה יותר מסובך (לא נעסוק בזה בקורס)

מוזרויות

- בגלל שבג'אווה הכללה ממומשת באמצעות **מנגנון המחיקה**, בזמן ריצה אין זכר לפרמטר הטיפוס

- כלומר, בזמן ריצה אי אפשר להבחין בין עצם מטיפוס `FCStack<Integer>`, `FCStack<String>` ובפרט, בזמן ריצה נראה ששניהם מאותה מחלקה

- זה משפיע על בדיקת שייכות למחלקה (`instanceof`), על המרות של עצמים מוכללים, ועל שדות המסומנים `static`

- וזה מונע אפשרות לקרוא לבנאי על פי פרמטר טיפוס, כלומר:

```
<T> void m(T x) { T y = new T(); ... } // illegal
```

- **ויש עוד הרבה מזה...**

למשל...

- רצינו לשלב את הקוד הבא (שמצאנו בגרסה ישנה של המוצר) במוצר החדש:

```
public static void printList(List list) {  
    for(int i=0, n=list.size(); i < n; i++) {  
        if (i % 2 == 0) {  
            System.out.println(list.get(i));  
        }  
    }  
}
```

- כדי להימנע מאזהרות קומפילציה נשנה את `List` לטיפוס מוכלל:

```
public static void printList(List<Object> list) {  
    for(int i=0, n=list.size(); i < n; i++) {  
        if (i % 2 == 0) {  
            System.out.println(list.get(i));  
        }  
    }  
}
```

- לא טוב, לא ניתן להעביר לשרות `List<String>`

ג'וקרים

■ נשתמש בג'וקר (סימן שאלה - ?)

```
public static void printList(List<?> list) {  
    for(int i=0, n=list.size(); i < n; i++) {  
        if (i % 2 == 0) {  
            Object obj = list.get(i);  
            System.out.println(obj);  
        }  
    }  
}
```


ג'וקרים

■ כדי שנוכל לבצע פעולות על אברי הרשימה יש לספק חסם עליון, כמו בשרות:

```
public static double sumPerimeters(List<? extends IShape> list) {  
    double total = 0.0;  
    for(IShape n : list)  
        total += n.perimeter();  
    return total;  
}
```

■ משמעות ההגדרה: הטיפוס הגנרי של `list` הוא טיפוס המרחיב את `IShape`, כולל `IShape` עצמו כמובן.

■ שימו לב לשימוש ב `extends` גם עבור מנשקים. זהו תחביר מיוחד להרחבות.

■ שימוש בשירות: `List<IShape> shapes = ...`

`List<Circle> circles = ...`

`List<Triangle> triangles = ...`

`double shapesPerimeterSum = sumPerimeters(shapes);`

`double circlesPerimeterSum = sumPerimeters(circles);`

`double trianglesPerimeterSum = sumPerimeters(triangles);`

ג'וקרים

יש גם חסמים תחתונים: ■

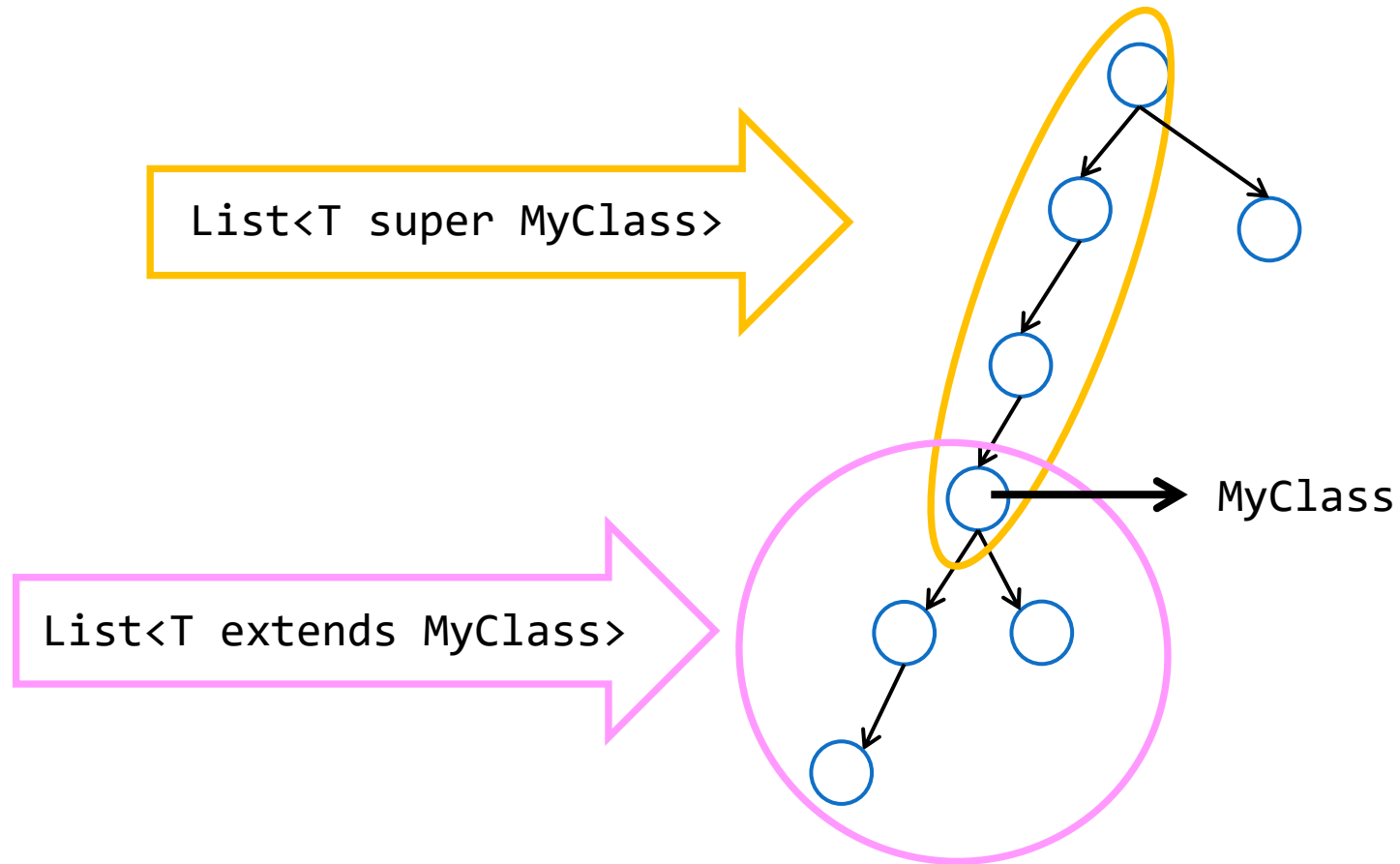
```
public static boolean addItem(List<? super ColoredRectangle> lst,
                               ColoredRectangle item) {
    return lst.add(item);
}
```

המשמעות: הטיפוס הגנרי של הרשימה list הוא ColoredRectangle או טיפוס שאותו ColoredRectangle מרחיב. ■

שימוש בשירות: ■

```
List<ColoredRectangle> cRectangles=...;
List<Rectangle> rectangles=...;
List<Object> objects=...;
ColoredRectangle cRect=...;
addItem(cRectangles, cRect);
addItem(rectangles, cRect);
addItem(objects, cRect);
```

super vs. extends

שירותים מוכללים

■ ניתן להגדיר טיפוס גנרי עבור שירות בודד, ולא רק למחלקה.

```
public class Test{
    public static void main(String[] args){
        List<Integer> intLst = Arrays.asList(1,2,3);
        List<String> strLst = Arrays.asList("a", "b", "c");
        int firstInt = getFirstItem(intLst);
        String firstStr = getFirstItem(strLst);
    }

    /*
     * @pre list.size() > 0
     */
    public static <T> T getFirstItem(List<T> list){
        return list.get(0);
    }
}
```

השירות `getFirstItem` מכיל פרמטר גנרי `<T>`. ערכו של הפרמטר הגנרי יקבע בזמן הקריאה לשירות. למשל, כאשר נשלח `List<String>` כפרמטר, ערכו של `T` יקבע ל `.String`.

שירותים מוכללים

- האם פרמטר גנרי של פונקציה זהה לג'וקר?
- במקרים מסויימים תיתכן התנהגות זהה, אבל ככלל, שימוש בפרמטר גנרי מאפשר קיבוע של הטיפוס הגנרי ושימוש בו ביותר ממקום אחד.

✓ `public <T> void f1(List<T> list) {
list.add(list.get(0));
}`

`T elem = list.get(0);
list.add(elem);`

✗ `public void f2(List<?> list) {
list.add(list.get(0));
}`

`Object elem = list.get(0);
list.add(elem);`

שירותים מוכללים

האם השירותים הבאים זהים? ■

```
Public static <T> void f1(List<T> l1, List<T> l2) { }
```

```
Public static void f2(List<?> l1, List<?> l2) {}
```

```
public static void main(String[] args) {  
    List<String> l1 = null;  
    List<Integer> l2 = null;  
    ✘ f1(l1, l2);  
    ✔ f2(l1, l2);  
}
```


ובהקשר של מחלקות פנימיות...

```
public class MyType<E>{  
  
    class Inner{}  
    static class Nested{}  
  
    public static void main(String[] args) {  
        MyType mt; //warning: MyType is a raw type  
        MyType.Inner inn; //warning: MyType.Inner is a raw type  
        MyType.Nested nest; //no warning, not a parametrized type  
        MyType<Object> mt1; //no warning  
        MyType<?> mt2; //no warning, ? is OK for a type  
  
        MyType<String> mtstr = new MyType<String>();  
        mt2 = mtstr; //OK  
        MyType<Integer> mtint = new MyType<Integer>();  
        mt2 = mtint; //OK  
    }  
}
```

למה טוב שהקומפיילר שומר?

```
List names = new ArrayList(); //warning: raw type
names.add("Kyle");
names.add("Eric");
names.add(Boolean.FALSE);
```

```
for (Object o : names){
    String s = (String)o;
    System.out.println(s.toUpperCase());
}
//throws ClassCastException
// java.lang.Boolean cannot be cast to java.lang.String
```

גילוי השגיאה
בזמן קומפילציה
ולא בזמן ריצה!

```
List<String> names = new ArrayList<>();
names.add("Kyle");
names.add("Eric");
names.add(Boolean.FALSE); //compilation error!
```

<Object> מ Raw שונה

```
public static void main(String[] args){
    List<String> strLst = new ArrayList<>();
    appendNewObject(strLst); //compilation error!
}
```

```
public static void appendNewObject(List<Object> lst){
    lst.add(new Object());
}
```

מה היה קורה אם הפונקציה `appendNewObject` היתה מקבלת `List` נא?

Raw שונה מ <?> (wildcard)

```
public static void main(String[] args){
    List<String> strLst = new ArrayList<>();
    appendNewObject(strLst); //this is fine
}
public static void appendNewObject(List<?> lst){
    lst.add(new Object()); //compilation error!
}
```

כמובן שזה לא הגיוני שיהיה ניתן להוסיף עצם מטיפוס Object לרשימה של מחרוזות, לכן, צריך למנוע את זה כבר בשלב הקומפילציה.

<?> כמחלקת בסיס

```
public static void printCollection(Collection<?> c){
    for (Object o: c){
        System.out.println(o);
    }
}
```

- ניתן לשלוח לפונקציה printCollection כל אוסף.
- בתוך printCollection ניתן לגשת לאלמנטים מתוך c ולשייך להם את הטיפוס הסטטי Object.

```
Collection<?> c = new ArrayList<>();
c.add(new Object()); // Compile time error
```

מנגנון מחיקת הטיפוסים

```
public class Gen<T> {  
    T t;  
    Gen<T> gen;  
  
    public Gen(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
  
    public T getT() {  
        return t;  
    }  
  
    public void setT(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
}
```

קודם כל, נטפל בהגדרת
המחלקה Gen.
בזמן קומפילציה הטיפוס הגנרי
מוחלף בגבול העליון.
מהו הגבול העליון?

```
public static void main(String[] args){  
    Gen<String> b = new Gen<>("abc");  
    String item = b.getT();  
}
```

מנגנון מחיקת הטיפוסים

```
public class Gen<T extends Object> {  
    T t;  
    Gen<T> gen;  
  
    public Gen(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
  
    public T getT() {  
        return t;  
    }  
  
    public void setT(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
}
```

הגבול העליון הוא Object,
אלא אם צויין אחרת בהגדרת
הטיפוס הגנרי.

```
public static void main(String[] args){  
    Gen<String> b = new Gen<>("abc");  
    String item = b.getT();  
}
```

מנגנון מחיקת הטיפוסים

```
public class Gen<T> {  
    T t;  
    Gen<T> gen;  
  
    public Gen(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
  
    public T getT() {  
        return t;  
    }  
  
    public void setT(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
}
```



```
public class Gen {  
    Object t;  
    Gen gen;  
  
    public Gen(Object t) {  
        this.t = t;  
    }  
  
    public Object getT() {  
        return t;  
    }  
  
    public void setT(Object t) {  
        this.t = t;  
    }  
}
```

הגדרת המחלקה לפני ואחרי קומפילציה

מנגנון מחיקת הטיפוסים

```
public static void main(String[] args){  
    Gen<String> b = new Gen<>("abc");  
    String item = b.getT();  
}
```



```
public static void main(String[] args){  
    Gen b = new Gen("abc");  
    String item = (String)b.getT();  
}
```

הקוד שעושה שימוש במחלקה הגנרית לפני ואחרי הקומפילציה

מנגנון מחיקת הטיפוסים

התייחסות מיוחדת:

```
public class Gen<T> {  
    T t;  
    Gen<T> gen;  
  
    public Gen(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
  
    public T getT() {  
        return t;  
    }  
  
    public void setT(T t) {  
        this.t = t;  
    }  
}
```

```
public class SGen extends Gen<String> {  
    public SGen(String t) {  
        super(t);  
    }  
  
    public void setT(String t) {  
        System.out.println(t);  
        super.setT(t);  
    }  
}
```

הקוד המקורי לפני קומפילציה

מנגנון מחיקת הטיפוסים

התייחסות מיוחדת:

```
public class Gen {  
    Object t;  
    Gen gen;  
  
    public Gen(Object t) {  
        this.t = t;  
    }  
  
    public Object getT() {  
        return t;  
    }  
  
    public void setT(Object t) {  
        this.t = t;  
    }  
}
```

```
public class SGen extends Gen{  
    public SGen(String t) {  
        super(t);  
    }  
  
    public void setT(String t) {  
        System.out.println(t);  
        super.setT(t);  
    }  
}
```

בעיה!
setT של SGen לא דורסת את setT של Gen.

מנגנון מחיקת הטיפוסים

הקומפיילר מייצר פונקציית גשר:

```
public class Gen {
    Object t;
    Gen gen;

    public Gen(Object t) {
        this.t = t;
    }

    public Object getT() {
        return t;
    }

    public void setT(Object t) {
        this.t = t;
    }
}
```


```
public class SGen extends Gen{
    public SGen(String t) {
        super(t);
    }

    public void setT(Object t) {
        setT((String)t);
    }

    public void setT(String t) {
        System.out.println(t);
        super.setT(t);
    }
}
```

סיכום generics

- מנגנון ההכללה מאפשר להימנע מהמרות בלי לשכפל קוד
- קוד שאין בו המרות מפורשות ושאינן בו טיפוסים נאים (ליתר דיוק, אם הקומפיילר לא הזהיר לגבי השימוש בטיפוסים נאים) הוא בטוח מבחינת טיפוסים (type safe)
- קוד כזה לא יכשל בביצוע המרה בזמן ריצה: הבדיקות מועברות לזמן הקומפילציה
- השימוש בהכללה מסבך הצהרות על טיפוסים בגלל האינטראקציה הלא אינטואיטיבית בין טיפוסים מוכללים ובין יחס ה-is-a
- המימוש של הכללות בג'אווה כולל מספר מוזרויות (ועוד לא דיברנו על כולן...)
- דיון מקיף (מעניין, וברור) בנושא ניתן למצוא בפרק 4.1 של:
Java in a Nutshell, 5th Edition By David Flanagan

קבלנות משנה -
על הורשה, טענות וחוזים

הורשה וטענות (assertions)

- תנאי קדם, תנאי בתר ושמורות שהוגדרו עבור מחלקה או מנשק תקפים גם לגבי צאצאי המחלקה (וממשי המנשק), ועשויים להשתנות
- עצם ממחלקה נגזרת המוצבע ע"י הפנייה מטיפוס המנשק [או טיפוס מחלקת הבסיס], צריך לקיים את שמורת המנשק [מחלקת הבסיס]
- מכאן ששמורה של כל מחלקה צריכה להיות שווה או חזקה יותר משמורת הוריה
- בגלל מנגנון הפולימורפיזם, אי הקפדה על כלל זה עשויה ליצור בעיות במערכת התוכנה, כפי שנדגים מיד

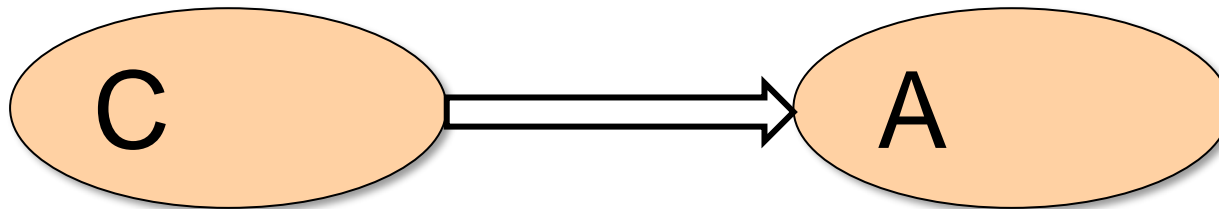
קבלנות משנה

■ מחלקת C היא לקוחה של מחלקה A, כלומר:

■ יש ל-C הפנייה ל-A (אחד השדות)

או

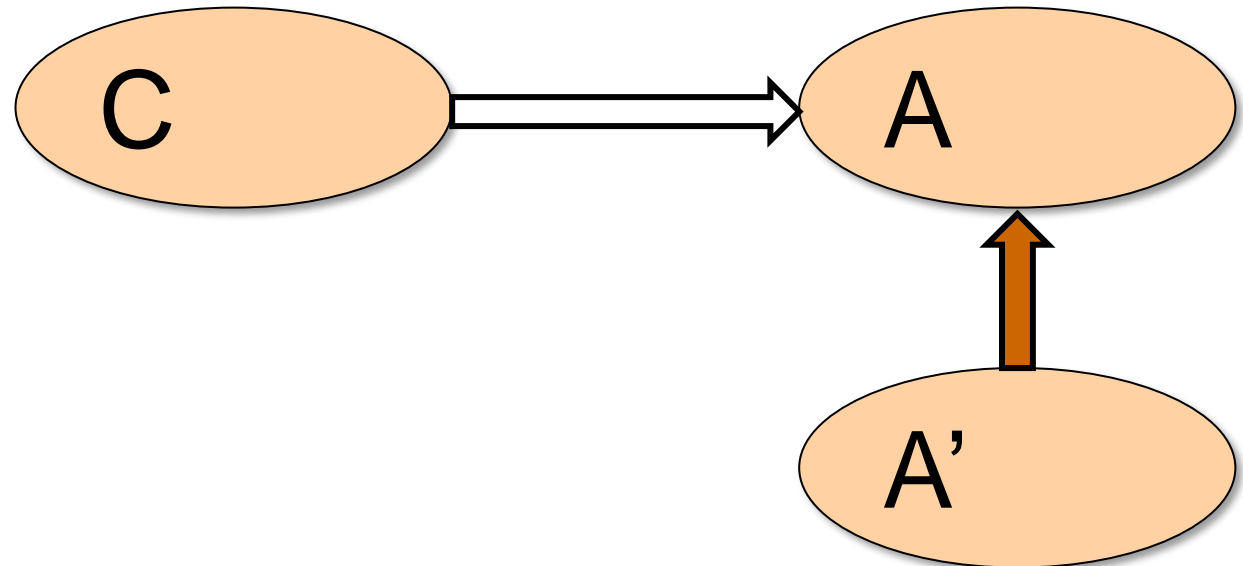
■ אחת המתודות של C מקבלת פרמטר מטיפוס A (הפנייה ל A)

■ C מכירה את השמורה של A ומצפה מ A לקיים אותה

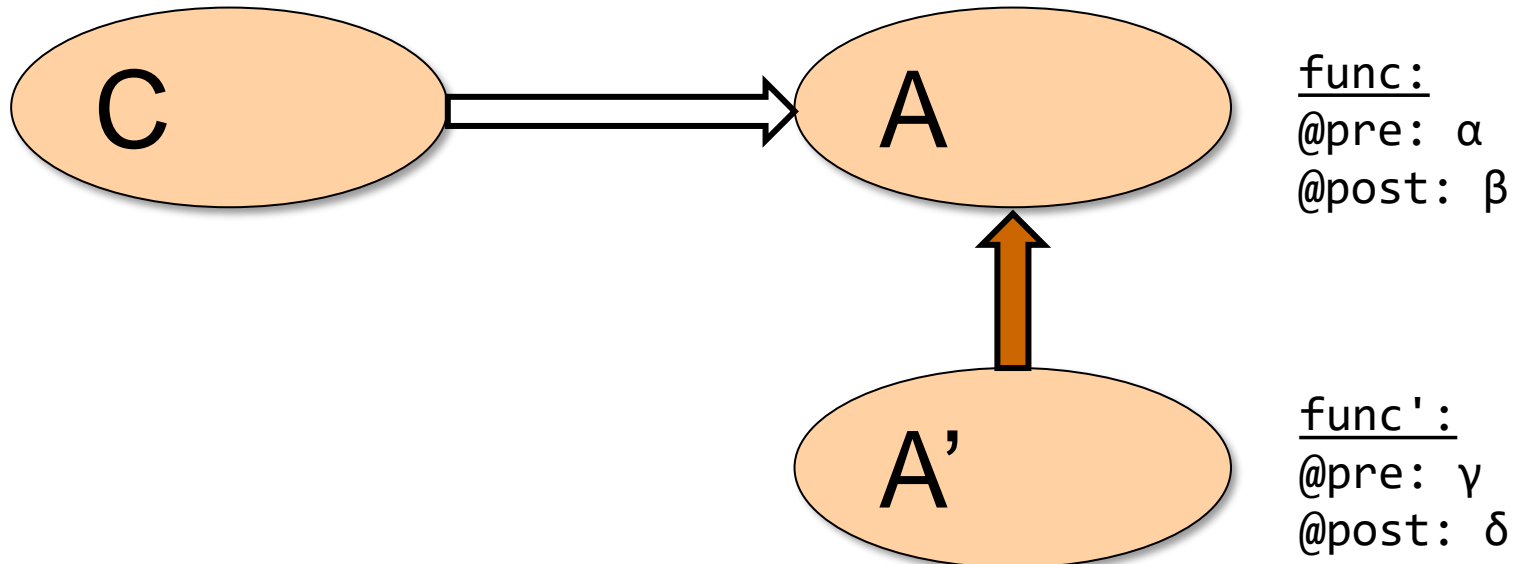
קבלנות משנה - השמורה

- בפועל, המצביע ל- A מצביע ל- A' , מחלקה הנורשת מ- A
- ברור שכדי לקיים יחסים פולימורפים תקינים על A' לקיים לפחות את שמורת A

קבלנות משנה – תנאי קדם ובתר

- המחלקה A' דורסת (overrides) שירות r() של A
- מה יש לדרוש מתנאי הקדם והבתר של השירות החדש ביחס לאלו של השירות המקורי?

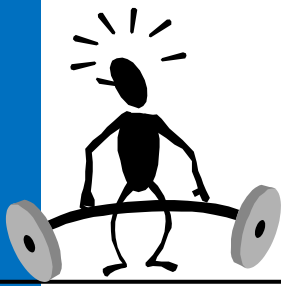

דוגמא

■ בתוך המחלקה Client מופיע הקוד הבא:

```
public class Client {  
    ...  
    public static void g(String[] args)  
    {  
        List<String> lst = Arrays.asList(args);  
        ...  
    }  
}
```

- בדוגמא זו Client הוא הלקוח (C) ו- List הוא הספק (A)
- ואולם ברור ש - lst מצביע בפועל לעצם ממחלקה שמממשת את List (אולי ArrayList). מחלקה זו היא קבלנית משנה (A')
- הלקוח, שאינו מכיר את קבלן המשנה שלו, מצפה ממנו לעמוד בחוזה המקורי (החוזה מול הספק)

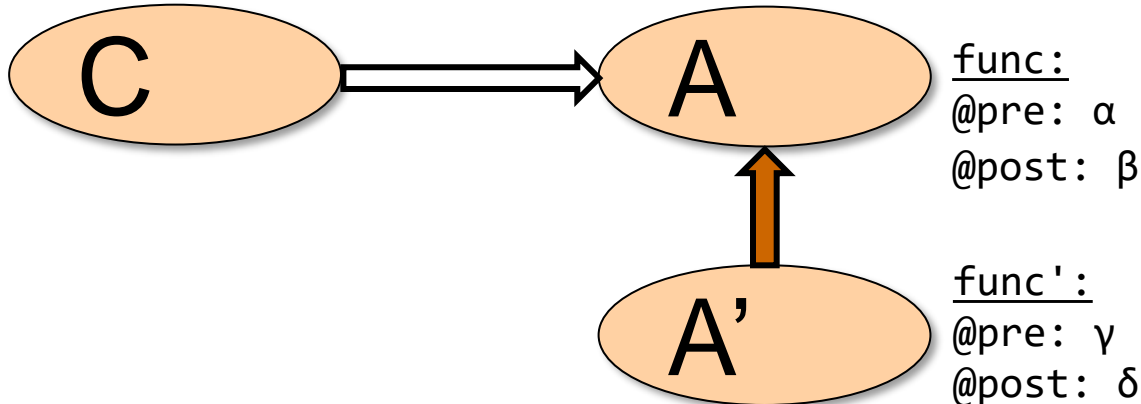
קבלנות משנה – תנאי קדם

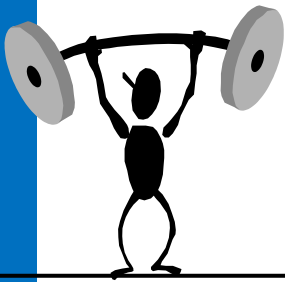
■ נניח כי במחלקה C מופיע הקוד הבא:

```
A aObj = ...;  
aObj.func();
```

■ על C לקיים את תנאי הקדם של $A.r()$: היא כלל אינה מכירה את המחלקה A' ואינה יודעת על קיום $A'.r()$

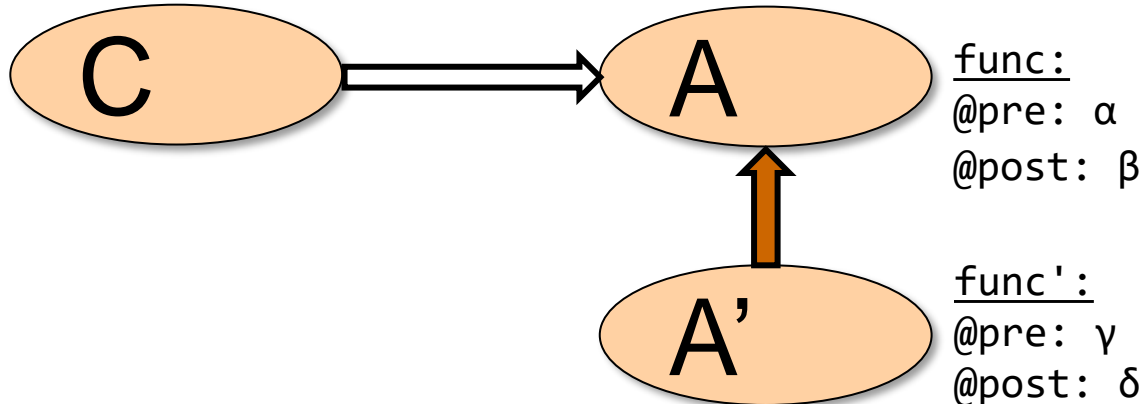
■ לכן על תנאי הקדם המוגדר במחלקה הנגזרת להיות שווה או חלש יותר מתנאי הקדם המקורי

קבלנות משנה – תנאי בתר

- משיקולים דומים על תנאי הבתר של המחלקה הנגזרת להיות שווה או חזק יותר מתנאי הבתר המקורי
- ללקוח C 'הובטח' β ע"י A ואסור שמאחורי הקלעים יסופק δ החלש ממנו
- מנגנון זה מכונה "קבלנות משנה" (subcontracting)

הטענות האפקטיביות

- השמורה ה'אמיתית' של מחלקה מורכבת מ **AND** לוגי של כל הטענות המופיעות בשמורת אותה מחלקה ובכל הוריה לאורך עץ ההורשה
- תנאי הקדם ה'אמיתי' של מתודה שהוגדרה מחדש במחלקה כלשהי, הוא ה **OR** הלוגי של כל תנאי הקדם של מתודה זו בכל הוריה של אותה מחלקה לאורך עץ ההורשה
- תנאי הבתר ה'אמיתי' של מתודה שהוגדרה מחדש במחלקה כלשהי הוא ה **AND** הלוגי של כל תנאי הבתר האפקטיביים של מתודה זו בכל הוריה של אותה מחלקה לאורך עץ ההורשה

דוגמא

```
public class MathWizard {  
    ...  
    /** returns the square root of num  
     * @pre epsilon >= 10 ^ (-6)  
     * @post abs($ret*$ret - num) <= epsilon  
     */  
    double sqrt(int num, double epsilon);  
    ...  
}
```

דוגמא

```
public class AccurateMathWizard extends MathWizard {  
    ...  
    /** returns the square root of num  
     * @pre epsilon >= 10-20  
     * @post abs($ret*$ret - num) <= epsilon/2  
     */  
    double sqrt(int num, double epsilon);  
    ...  
}
```

בדוגמא תנאי הקדם חלש יותר (מרשה יותר ערכי אפסילון) ■
ותנאי הבתר יותר חזק (מבטיח דיוק רב יותר)

קבלנות משנה

- משהבנו את ההיגיון שבבסיס יחסי ספק, לקוח וקבלן משנה, ניתן להסביר את חוקי שפת Java לגבי השינויים הבאים שקבלן המשנה יכול לבצע:
 - שינוי ההצהרה על חריגים
 - שינוי נראות
 - שינוי הערך המוחזר

הורשה וחריגים

קבלן משנה (מחלקה יורשת [מממשת], הדורסת [מממשת] שרות) אינו יכול לזרוק מאחורי הקלעים חריג שלא הוגדר בשרות הנדרס [או במנשק]

למתודה הדורסת [המממשת] **מותר להקל** על הלקוח ולזרוק פחות חריגים מהמתודה במחלקת הבסיס שלה [במנשק]

לדוגמא: בהנתן מימוש המחלקה A, אילו מבין הגירסאות של func ניתן להוסיף ל B שיורשת מ A?

```
public class A{  
    public void func() throws IOException{ }  
}
```

```
public class B extends A{  
    ✓//public void func() {}  
    ✓//public void func() throws IOException {}  
    ✓//public void func() throws EOFException{}  
    ✗//public void func() throws Exception{}  
}
```

הורשה ונראות

■ למתודה הדורסת [המממשת] **מותר להקל** את הנראות – כלומר להגדיר סטטוס נראות רחב יותר, אבל אסור להגדיר סטטוס נראות מצומצם יותר.

■ לדוגמא: בהנתן מימוש המחלקה A, אילו מבין הגירסאות של func ניתן להוסיף ל B שירשת מ A?

```
public class A{  
    protected void func(){ }  
}
```

```
public class B extends A{  
    ✓ //public void func(){ }  
    ✓ //protected void func() {}  
    ✗ //void func() {}  
    ✗ //private void func() {}  
}
```

הורשה והערך המוחזר

- למתודה הדורסת [המממשת] **מותר לצמצם** את טיפוס הערך המוחזר, כלומר טיפוס הערך המוחזר הוא תת טיפוס של טיפוס הערך המוחזר במתודה במחלקת הבסיס שלה [במנשק]
- לדוגמא: בהנתן מימוש המחלקה A, אילו מבין הגירסאות של func ניתן להוסיף ל B שירשת מ A?

```
public class A{  
    public Number func() { return null; }  
}
```

```
public class B extends A{  
    ✘//public Object func() { return null; }  
    ✔//public Number func() { return null; }  
    ✔//public Integer func() { return null; }  
}
```

העמסה והורשה

העמסה והורשה

■ במקרים של העמסה הקומפיילר מחליט איזו גרסה תרוץ (יותר נכון: איזו גרסה לא תרוץ)

■ זה נראה סביר (הפרוצדורות מתוך `java.lang.String`):

```
static String valueOf(double d)      {...}  
static String valueOf(boolean b)    {...}
```

■ אבל מה עם זה?

```
overloaded(Rectangle      x) {...}  
overloaded(ColoredRectangle x) {...}
```

■ לא נורא, הקומפיילר יכול להחליט,

```
Rectangle      r = new ColoredRectangle ();  
ColoredRectangle cr = new ColoredRectangle ();  
overloaded(r); // we must use the more general method  
overloaded(cr); // The more specific method applies
```

העמסה והורשה

■ אבל זה כבר מוגזם:

```
overTheTop(Rectangle x, ColoredRectangle y) {...}  
overTheTop(ColoredRectangle x, Rectangle y) {...}
```

```
ColoredRectangle a = new ColoredRectangle ();  
ColoredRectangle b = new ColoredRectangle ();  
overTheTop(a, b);
```

- ברור שנדרשת המרה (casting) אבל של איזה פרמטר? a או b?
- אין דרך להחליט; הפעלת השגרה לא חוקית בג'אווה

העמסה והורשה - שבריריות

```
overTheTop(Rectangle x, ColoredRectangle y) {...}  
overTheTop(ColoredRectangle x, Rectangle y) {...}
```

```
ColoredRectangle a = new ColoredRectangle ();  
ColoredRectangle b = new ColoredRectangle ();  
overTheTop(a, b);
```

- אם הייתה רק הגרסה הירוקה, הקריאה לשגרה הייתה חוקית
- כאשר מוסיפים את הגרסה הסגולה, הקריאה נהפכת ללא חוקית; אבל הקומפיילר לא יגלה את זה אם זה בקובץ אחר, והתוכנית תמשיך לעבוד, ולקרוא לגרסה הירוקה
- לא טוב שקומפילציה רק של קובץ שלא השתנה תשנה את התנהגות התוכנית; זה מצב שברירי

העמסה והורשה - שבריריות

```
public class A {  
    /*  
    public void func(Object o, String s) {  
        System.out.println("calling version A");  
    }*/  
}  
  
public class B extends A{  
    public void func(String s, Object o) {  
        System.out.println("calling version B");  
    }  
}  
  
public class C {  
    public static void main(String[] args) {  
        B a = new B();  
        a.func("abc", "abc");  
    }  
}
```

אם נוציא את הקוד ב A מההערה ונקמפל רק את A, C תמשיך לרוץ עם הגירסא של B.

העמסה והורשה - יותר גרוע

```
class B {
    overloaded(Rectangle      x) {...}
}

class S extends B {
    overloaded(Rectangle      x) {...} // override
    overloaded(ColoredRectangle x) {...} // overload
    but no override!
}

S o = new S();
ColoredRectangle cr = ...
o.overloaded( cr );           // invoke the purple
((B) o).overloaded( cr )    // What to invoke?
```

```
class B {  
    overloaded(Rectangle x) {...}  
}
```

```
class S extends B {  
    overloaded(Rectangle x) {...} // override  
    overloaded(ColoredRectangle x) {...} // overload but no override!  
}
```

```
S o = new S();  
ColoredRectangle cr = ...  
o.overloaded( cr ); // invoke the purple  
((B) o).overloaded( cr ) // What to invoke?
```

■ מנגנון ההעמסה הוא סטטי: בוחר את החתימה של השרות (טיפוס העצם, שם השרות, מספר וסוג הפרמטרים), אבל עדיין לא קובע איזה שירות ייקרא.

■ עבור הקריאה `(o).overloaded(cr)` (`(B) o`) תיבחר (בזמן קומפילציה) החתימה: `B.overloaded(Rectangle)`

■ בגלל שיעד הקריאה הוא מטיפוס `B` השרות היחיד הרלבנטי הוא **האדום!**

■ בזמן ריצה מופעל מנגנון השיגור הדינמי, שבוחר בין השרותים בעלי חתימה זאת, את המתאים ביותר, לטיפוס הדינמי של יעד הקריאה. הטיפוס הדינמי הוא `S`, לכן נבחר השרות **הירוק**.

■ כנ"ל אם הקריאה היא: `B b = new S(); b.overloaded(cr)`

העמסה זה רע

- אם עוד לא השתכנעתם שהעמסה היא רעיון מסוכן, אז עכשיו זה הזמן
- בייחוד כאשר ההעמסה היא ביחס לטיפוסים שמרחיבים זה את זה, לא זרים לחלוטין
- יוצר שבריריות, קוד שמתנהג בצורה לא אינטואיטיבית (השירות שעצם מפעיל תלוי בטיפוס ההתייחסות לעצם ולא רק במחלקה של העצם), וקושי לדעת איזה שירות בדיוק מופעל
- ומכיוון שהתמורה היחידה (אם בכלל) היא אסתטית, לא כדאי